

Dorota Lipińska
Krystyna Kaczmarczyk
Biblioteka Politechniki Krakowskiej

IATUL po raz 28

W dniach od 11 do 14 czerwca br. Stowarzyszenie IATUL (International Association of Technological University Libraries) zgromadziło przedstawicieli bibliotek uczelni technicznych całego świata na 28 corocznej konferencji. Gospodarzem konferencji *Global Access to Science - Scientific Publishing for the Future* była Biblioteka KTH, Royal Institute of Technology w Sztokholmie - biblioteka największej uczelni technicznej w Szwecji <http://www.lib.kth.se/main/default.asp>. W konferencji uczestniczyło ponad 150 bibliotekarzy i fachowców z dziedziny bibliotekoznawstwa i informacji naukowej z 32 krajów. Wygłoszono 33 referaty i zaprezentowano 10 posterów. Polskę reprezentowało 5 osób: Halina Ganińska z Biblioteki Głównej Politechniki Poznańskiej, Jolanta Stępniaik z Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej, Marek M. Górski, Krystyna Kaczmarczyk i Dorota Lipińska z Biblioteki Politechniki Krakowskiej.

O konferencji

Tematyka tegorocznej konferencji dotyczyła zagadnień związanych z globalnym dostępem do informacji, tworzeniem zasobów wiedzy i udostępniania ich wszystkim, którzy tego potrzebują. Poruszany był też problem wykluczenia cyfrowego oraz sposobów zmniejszania dystansu w rozwoju między krajami. W pierwszym dniu konferencji dominowała problematyka *Public Access*. Autorzy referatów przedstawili zagadnienia związane z inicjatywą Open Access, wyniki badań w tym zakresie działań oraz kierunki transformacji, jaka dokonuje się w bibliotekach z uwagi na zmianę organizacji dostępu do elektronicznych źródeł informacji. Kolejny dzień konferencji poświęcony został tematyce narzędzi, serwisów i infrastruktury informatycznej umożliwiającej tworzenie i wykorzystywanie Open Access.

Trzeci dzień konferencji tradycyjnie już przeznaczony był na tzw. *study tour*. W tym roku uczestników konferencji zaproszono do Uppsali, dawnej stolicy Szwecji i siedziby najstarszego uniwersytetu w tym kraju. Następnie uczestnicy udali się do miejscowości Hammarby, gdzie znajduje się posiadłość Linneusza - przyrodnika, autora systemu klasyfikacji organizmów żywych. Dzień zakończył się kolacją na statku, którym uczestnicy odbyli czterogodzinną podróż powrotną do Sztokholmu.

Dzień ostatni konferencji był dniem podsumowań, pytań dotyczących przyszłości Open Access, przypuszczalnych kierunków jego rozwoju.

Szczegółowe informacje o programie oraz abstrakty wygłoszonych referatów dostępne są na stronie <http://lib.kth.se/iatul2007/program.asp>.

Sztokholm piękny jest nocą

Położony na 14 wyspach, dokładnie w miejscu, w którym Bałtyk łączy się z jeziorem Melaren, usytuowany w otoczeniu 24000 wysp i wysepek tworzących jedyny w swoim rodzaju archipelag, Sztokholm bez wątpienia zasługuje na swoją nazwę "Wenecja Północy". Organizatorzy konferencji przygotowali bardzo ciekawy program imprez towarzyszących konferencji, podczas których uczestnicy mogli poznać miasto i jego historię: wycieczkę statkiem po kanałach Sztokholmu, zwiedzanie ratusza - jednego z najbardziej charakterystycznych miejsc Sztokholmu, w którym odbywają się między innymi bale dla laureatów nagrody Nobla <http://www2.stockholm.se/cityhall/>, pobyt w Bibliotece Narodowej <http://www.kb.se/ENG/kbstart.htm> oraz Muzeum Waza, gdzie można podziwiać statek królewskiej marynarki wojennej, który zatonął podczas pierwszego rejsu w 1628 r. i został wydobyty po 333 latach <http://www.vasamuseet.se/>.

Wystąpienie Polaków

W drugim dniu konferencji odbyła się sesja posterowa, na której autorki tego sprawozdania zaprezentowały plakat pt.: *E-science in Poland current state and perspectives for the future* Poster przedstawiał stan rozwoju infrastruktury informatycznej dla środowiska naukowego w Polsce wraz z przykładami wykorzystania nowych technologii internetowych w obszarze badań naukowych (*e-science*), kształcenia (*e-learning*) oraz treści cyfrowych (*e-content*).

E-SCIENCE IN POLAND current state and perspectives for the future

Krzysztof Kozłowski
Dariusz Szpak
The Library of Cracow University of Technology, Poland

A key task for Poland is to join the process of building the information era by employing modern information and communication technologies, creating conditions for direct access to information, raising the society's awareness and developing its intellectual and economic potential. Given the process of integration with European Union structures, the need to adopt Polish solutions and standards to the emerging modern information society has arisen.

The infrastructure for the information society

From 1993 to 2008 the following networks were built to serve the academic society:

- 21 fibre-based academic Metropolitan Area Networks (MAN)
- 5 High Performance Computing Centres
  - TASK - Academic Computer Centre AGH in Kraków
  - ICAM - Interdisciplinary Centre for Mathematical and Computational Modelling in Warszawa
  - PCSE - Poznan Supercomputing and Networking Centre
  - WCES - Wrocław Centre for Networking and Supercomputing
- 2 wide-area networks:
  - The Research and Academic Computer Network (Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa - NASK)
  - POLCA, with an international link providing 155 Mb/s capacity (POLCA to the TEN155 network and the NASK to Stockholm)

The construction was financed from the program of the State Committee for Scientific Research (Komitet Badawczy Naukowy - KBN).

"PIONIER: Polish Optical Internet - Advanced Applications, Services and Technologies for the Information Society"

The Polish scientific community has been developing the information infrastructure for science according to the program of the State Committee for Scientific Research entitled "PIONIER: Polish Optical Internet - Advanced Applications, Services and Technologies for the Information Society". It was launched in 2000 for the years 2001-2005, and followed by PIONIER II for the years 2006-2009. The PIONIER program was significant for the program "Infrastruktura - The Strategy on the Development of the Information Society in Poland for the years 2004-2008". The effort was required by the program "Europe 2002 - An Information Society for All", a European initiative, the goal of which is to accelerate actions aimed at transferring the European society into a global information society.

The construction of modern research infrastructures has created conditions for better cooperation of different academic societies. This cooperation has allowed to participate in many international research projects, cofunded from the 5th and 6th Framework Program of the European Union. The PIONIER program has triggered many supporting activities, such as a Polska, Wzrost Polski, etc., aiming at building the basic mechanisms for information society and providing Poland equal partnership opportunities to other countries. The program is focused on three areas:

- construction of broadband network infrastructure supporting the science, matching similar installations in other European countries;
- development and verification of pilot services and applications for information society, creating a base for new developments in: science, education, health care, natural environment, government and local administration, industry and services
- creation of competitive conditions for active software developers for new applications in information society

The main priority of the PIONIER program is to build optical network of new generation - the PIONIER network. The network topology includes over 6000 km of its new optical fibres and will connect 21 optical academic metropolitan area networks. The DWDM technology, up to 23 channels, is used starting with 10 Gb/s Ethernet. The PIONIER Network has optical international links to research and education networks in such neighbouring countries as Germany, the Czech Republic, Slovakia, Ukraine, Belarus, Lithuania and Russia. For the benefit of the European cooperation it provides international connectivity to the pan-European network GEANT through 10 Gb/s Ethernet and 10 Gb/s Packet over SONET direct connections between the PIONIER Network and GEANT POP in Poznan. Moreover, two 2.5 Gb/s links provide general Internet access for the whole academic community in Poland.

PIONIER network can be used by:

- universities, research units, educational institutions
- government and local government units
- cultural institutions
- libraries
- public health services
- public utility institutions
- other institutions financed by the state budget!

Selected examples of projects based on the resources of the PIONIER network:

E-SCIENCE - stands for research enforced by distributed global cooperation, heavily depending on the availability of robust networking infrastructures, the access to large datasets of distributed systems and remote visualization. The projects related to e-science aim at the development and integration of grid computing applications tools for creation of remote research environments and the specialised research equipment.

- PROGRESS - creation of an environment providing access to computational applications, which run in a real distributed cluster composed of several SUN computers
- SGIgrid - providing virtual laboratory allowing the large scale computations and visualizations performed on clusters of SGI computers

The Virtual Laboratory - a heterogeneous distributed environment, which allows a group of scientists from different sites to work on one project. Two laboratory profiles are implemented now:

- Virtual Laboratory of NMR Spectroscopy
- Virtual Laboratory of Radio Astronomy

E-LEARNING - supports integration between new technologies and applications, creating multimedia information centres and educational content databases.

- The Intellektive Programme - a country-wide cooperation network of thousands of schools, teachers, pupils, educational NGOs working together to bring Polish education closer to the European Union standards

E-CONTENT - empowering the creation of the digital content in the area of culture, world heritage, electronic publishing and audio-visual sector

- dlibra - first Polish digital library environment, used by institutions such as academic and public libraries to make their digital publications available on the Internet. These institutions create Polish platforms of distributed digital libraries based on the PIONIER network and dlibra software.

dlibra

- Interactive TV (ITV) - in 2002 started the realization of the project entitled "System of audio-visual signal provision in Polish Optical Internet". Its objective is to reduce interactive television. It is a joint project of research community and Public TV, aiming at delivery of personalized, high quality streaming multimedia content to large number of users.

The perspectives for e-science in Poland

"The Polish National Development Plan 2002-2013" includes "The Trend Strategy on the Informational Development of Poland till 2013 and the Forecast for the Transformation of Information Society till 2020"

- development of the information infrastructure for science
- general education for the information society
- development of Polish digital resources and services available on the Internet (especially "libraries" and "museums" - virtual collections and e-learning)
- the establishment of "virtual scientific organizations"
- expansion of the availability of Polish digital resources in multilingual versions

The potential of academic libraries

- experience focused on information science
- evaluation of relevance of information
- recognition of users' needs
- access to professional digital resources
- collection of data
- technical support (informatic systems, computer networks, Internet access)
- creation of subject gateways, webportals and databases

W trakcie konferencji uczestnicy mieli okazję poznać nowe technologie i rozwiązania na poziomie krajów wysoko rozwiniętych, a także poznać sytuację w krajach wolniej rozwijających się. To doprowadziło do szerokiej debaty na temat modeli i form wzajemnej współpracy w ramach tworzenia i powszechności dostępu do cyfrowych treści, które są jednym z podstawowych warunków sukcesu w budowie społeczeństw informacyjnych.

Następna konferencja stowarzyszenia IATUL odbędzie się w Auckland w Nowej Zelandii w kwietniu 2008 r. Gospodarzem konferencji Digital discovery: strategies & solutions będzie biblioteka Auckland University of Technology.